

Goobta Portland Harbor Superfund

*Guudmarka:
Qorshaha Ka
qayb qaadashada
Bulshada (CIP)*

Muxuu ka dhigan yahay Superfund oo qabtaa?

- Sanadkii 1980, Congress-ka Maraykanka ayaa ansixiyay Xeerka Jawaab bixinta Deegaanka oo Dhammeystiran, Magdhowga, iyo Mas'uulyada oo caadi ahaan loo yaqaan Superfund, iyada oo laga jawaabayo walwalka dadweynuhu ka qabaan khataraha caafimaad iyo deegaan ee goobaha qashinka ee halista ah.
- Iyada oo la sii marayo EPA, Superfund wuxuu wax ka qabanayaaya waxyabaha khatarta ah ee meel looga tagay, sida kadiska ah u daadatay, ee sida sharci darrada ah meel loogu qubay oo weli ku sii haray deegaanka ka hor intii shariyada ka hortagga wasakheynta noocaasi ahi ay jireen.

Waa maxay Goobta Portland Harbor Superfund (Goobta)?

- Tan iyo bartamihii-dabayaqaadii 1800-yadii degaanka Goobta Portland Harbor Superfund (Goobta) waxay u soo shaqeysay oo soo ahayd marinka weyn ee warshadaha ee Portland iyada oo tani iyo markaasi, xeebta webiga ee u dhow magaalada loo beddelay dhanka horumarinta magaaloyinka.
- Hawlaha warshadaha ayaa horseeday wasakhda biyaha hoostiisa (webiga guntiisa), biyaha dushooda sare, biyaha dhulka hoostiisa ku jira, iyo jiinka webiga ee Goobta; taasi waxay halis ku tahay deegaanka iyo caafimaadka dadka.
- Xaashida xaqiiqada oo ku saabsan Superfund iyo Goobta Portland Harbor Superfund, fiiri: <https://semspub.epa.gov/work/10/100201529.pdf>

Waa maxay Qorshaha Ka qayb qaadashada Bulshada (CIP)?

- Qorshaha Ka qayb qaadashada Bulshada (CIP) waa aasaaska barnaamijka ka qayb qaadashada iyo wacyigelinta bulshada ee Superfund ee EPA ee loogu talagalay nadiifinta Goobta.
- Wuxuu qeexayaahawlaha wacyigelinta CIP u adeegsan doonto in ay wax kaga qabato tabashooyinka Qabaa'ilka¹ iyo xubnaha ka tirsan bulshada iyo waxyabaha la filayo inta lagu jiro hawsha nadiifinta Goobta.

¹ Inta CIP ay ka hadlayso ka qayb qaadashada qabiilka, EPA waxay fahamsan tahay in Qabaa'ilka ay dawladda federaalku aqoonsan tahay ay yihiin dowladdo madax bannaan iyo in uu jiro xiriirka is aaminaada qabiilka oo rasmi ah oo ka dhexeeya EPA iyo Qabaa'ilka. Xiriirka EPA la yeelanayso Qabaa'ilka ee gaarsiisan heerka dowlad-ilaa-dawlal ah waa nidaam rasmi ah oo ka duwan sida ballaaran ee ay ula xiriirto xubnaha ka tirsan qabiilka, wakiilada qabiilka, iyo xubnaha ka tirsan bulshada sida lagu faahfaahiyay guud ahaan CIP.

Waa maxay sababta loo dejiyay CIP?

- Si ay Isku duwaha Ka qaadashada Bulshada (CIC) ee EPA uga caawiso helitaanka siyaabo wax ku ool ah oo ku habboon si loo wargeliyo oo looga qayb galiyo Qabaa'ilka iyo bulshooyinka muhiimka u ah guusha wax nadifinta.
- Si ay Qabaa'ilka iyo xubnaha ka tirsan bulshada u isticmaalaan oo u xaqijiyaan in EPA tahay mid jawaab ka bixinaya baahiyahooda iyo tabashooyinkooda.

Ayaa horumariyay/dejiyay CIP?

EPA oo la kaashanaysa shirkada Triangle Associates (oo qandaraas ka heshay EPA).

Sidee baa loo horumariyay/loo dejiyay CIP?

CIP waxaa la horumariyay/la dejiyay iyada oo la adeegsanayo fursado jawaab celin oo badan oo ay ka mid yihiin:

- Inka badan 60 oo wareysi oo lala yeeshay xubnaha ka tirsan qabiilka, wakiilada qabiilka, iyo hoggaamiyayaasha bulshada.
- Talooyin la helay intii lagu jiray kulamada saddexdii billoodba mar la qabto ee Kooxda Hoggaamiyayaasha Bulshada iyo Madasha Dadweynaha ee EPA.
- Tallaabooyinka ka qayb qaadashada bulshada ee hadda socda ee EPA ee la xiriirta Goobta, sida ka qayb gal ka dhacdooyinka bulshada, wada hadalada fool ka foolka ah ee lala leeyahay xubnaha ka tirsan bulshada, iyo la-hawlgalida koox hoosaadyada hoggaamiyaha bulshada.
- Qiyaastii 700 oo faallooyin ah ayaa la helay oo ay ku jiraan jawaab celin laga helay xubnaha ka tirsan Kooxda Isku duwida Farsamo (TCT) ee Goobta iyo kuwo laga helay dadweynaha muddo ka badan 60 maalmood ah muddadii faallada EPA.

Goorma ayaa la horumariyay/la dejiyay CIP?

CIP waxaa la horumariyay/dejiyay intii u dhaxaysay 2017 – 2020.

Waa maxay hadafka iyo ujeeddooyinka/tallaabooyinka EPA ee lagu ogaaday CIP?

HADAFKA

- Wacyigelinta Waxbarasho:** Aasaasida, ilaalinta, iyo ballaarinta gaarsiinta waxbarashada ee Qabaa'ilka iyo bulshooyinka.
- Faafinta Macluumaadka:** Bixinta macluumaad sax ah oo ku habboon iyada oo la adeegsanayo dariiq iyo qaababka ugu habboon ee loo gaari karo dhammaan wax dadka daneynaya.

UJEEDDOOYINKA/TALLAABOOYINKA

- Isku dubaridida Qabaa'ilka, bulshada, kooxaha xaafadaha, Waaxda Tayada Deegaanka (DEQ) ee Oregon, iyo hay'adaha kale ee dowlaadeed, iyo dhinacyada mas'uulka ah (PRP).
- Ka qayb gal ka dhacdooyinka qabiilka iyo bulshada iyo bixinta waxyaboo daabacan.
- Dhiirigelinta daah-furnaanta, wada xiriirkha waqtii hore, bixinta fursado loogu talagalay jawaab celinta aan rasmiga ahayn, iyo isku wargeinta muddooyinka faallooyinka dadweynaha ee rasmiga ah.
- Martiqaadka xubnaha ka tirsan qabiilka, wakiilada qabiilka, iyo xubnaha ka tirsan bulshada ee kulamada iyo dhacdooyinka ay maalgeliso EPA, gaar ahaan kulamada saddexdii billoodba mar la qabto.
- Taageerida baahida kaalmada farsamo iyo fursadaha horumarinta dhaqaalaha.
- Joogteynta macluumaad sax ah, dhammeystiran, oo cusub.
- Codsiga tallaaboooyinka Cadaaladda Deegaanka (EJ) oo gaar ah oo loogu talagalay PHSS.

Maxay ahaayeen Faallooyinka La Helay & Maxayse Ahaayeen Isbeddalada La Sameeyay Ka hor intii aan La bixint CIP Kama dambeysta ahaa?

EPA waxay heshay qiyaastii 700 oo faallooyin ah oo ku saabsan Qoraalka CIP iyada oo taasi ka jawaabaysana, sameysay tafatir iyo dig u eegis badan. Kuwa soo socdaa waa isbeddelada ugu muhiimsan ee heerkoodu sarreeyo ee la sameeyay ka hor inta aan CIP la dhammeystirin:

- La ballaariyay macluumaadka la bixiyay oo la sameeyay qaybaha CIP oo loogu talagalay: (1) taariikhda iyo tabashooyinka qabiilka, iyo (2) taariikhda cadaaladda deegaanka iyo waxyabaha la tixgelinayo.
- La bixiyay caddeyn dheeraad ah oo ku saabsan ka qayb qaadashada bulshada inta lagu jiro sixitaanka qorshaha iyo sixitaanka tallaabada.
- Wax hagaajintii lagu taliyay oo lagu sameeyay habeynta dokumentiga iyo sawirrada si CIP looga dhigo mid si sahlan loo fahmi karo oo muuqaal ahaan wax soo jiidan kara.

Sidee baa faallooyinkaygii loo isticmaalay?

EPA waxay dib u eegtagtay faallooyinkii la helay intii lagu jiray muddadii faallooyinka dadweynaha waxaana dib u eegidii iyo talooyinkii loo baahnnaa lagu daray CIP Kama dambeysta ahay si ay uga turjumaan isbeddelada ugu badan ee suurtagalka ah. Haddii aad hayso wax su'aalo ah oo ku saabsan sida faallooyinkaaga loogu daray CIP fadlan la xiriir Laura Knudsen (fiiri macluumaadka la iskala xiriirayo ee hoosta ku qoran).

Goorma ayaan marka xigta bixin karaa jawaab celin ah dhanka nidaamka nadiifinta?

- CIP ayaa tilmaamaysa in ugu yaraan, EPA ay ku dhiirigelin doonto oo la shaqeyn doonto dhinacyada wax qabanaya ee jooga meel mashruuc oo kasta si macluumaadka kulanka loo siiyo dadweynaha ka hor ama waqtiga boqolkiiba 30% la dhammeystiro wejiga sixitaanka qorshaha (ama ka horeysa iyada oo ku xiran heshiiska iyo meesha).
 - EPA ayaa qorsheynaysa in ay qaadato oo tixgelin siiso jawaab celinta aan rasmiga ahaynta lagu jiro kulanka macluumaadka ama muddada kulanka ka dib (waxaa la go'aamin doona iyado oo xaaland-xaaland oo eegayo).
 - Iyada oo aan EPA looga baahnayn in ay isku keento jawaab celinta la helo, EPA waxay jawaab celinta u isticmaali doontaa in la isku wargeliyo nidaamka sixitaanka qorshaha mar kasta oo uu suurtagal yahay.
- EPA waxay martigelisaa kulamada dadweynaha oo saddexdii biloodba mar ah oo lala leeyahay Waaxda Tayada Deegaanka ee Oregon iyo Kooxda Tala bixinta Bulshada ee Portland Harbor oo lagu bixiyo fursado macluumaad cusub dadweynaha lagaga siinayo horumarinta Goopta, wax lagaga qabanayo su'aalaha bulshada, lagu dhisayo xiriiro, oo sidoo kale lagu dhageysanayo tabashooyinka, fikradaha, iyo jawaab celinta aan rasmiga ahayn. Qof kasta waa la soo dhaweynayaa in uu ka soo qayb galo. Fadlan booqo website-ka Portland Harbor ee EPA kaasi oo loogu talagalay macluumaad ku saabsan kulamadan saddex biloodlaha a h (www.epa.gov/superfund/portland-harbor).

Ciddee Ayaan La Xiriiri Karaa Haddii aan Qabo Su'aal Ku saabsan CIP Kama Dambeysta ah?

Fadlan la xiriir Laura Knudsen, EPA Region 10 Community Involvement Coordinator:

Email u dir: knudsen.laura@epa.gov | **Telefoonka Rasmiga ah:** 206-553-1838 | **Telefoonka Gacanta:** 206-643-4299

Email-ka Guud: HarborComments@epa.gov

St. Johns Bridge, Portland OR

photo credit: Hunter Young, EPA